

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2022

YEARBOOK

2022

ГОДИНА 13
БРОЈ 19

VOLUME XIII
NO 19

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2022
YEARBOOK
2022

ГОДИНА 13
БР. 19

VOLUME XIII
NO 19

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

проф. д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

проф. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

проф. д-р Светлана Јакимовска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска,
проф. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, проф. д-р Даринка Маролова, доц. д-р Весна Коцева,
виш лектор м-р Снежана Кирова, доц. д-р Наталија Поп-Зариева,
доц. д-р Надица Негриевска, доц. д-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска

(македонски јазик)

виш лектор м-р Биљана Иванова, виш лектор м-р Крсте Илиев,

виш лектор м-р Драган Донеv

(англиски јазик)

Техничко уредување

Кире Зафиров

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип

Република Северна Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD – University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD – University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD – University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD – University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD – University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD – University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD – University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD – Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD – University Josip Juraj Strossmaier, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD – University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD – Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD – Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD – University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA – University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD – University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD – University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD,
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD,

Prof. Darinka Marolova, PhD, Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD,

lecturer Snezana Kirova, MA, Ass. Prof. Natalija Pop-Zarieva, PhD,

Ass. Prof. Nadica Negrievska, PhD, Ass. prof. Marija Krsteva, PhD

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Ivanova, MA, lecturer Krste Iliev, MA, lecturer Dragan Donev, MA

(English language)

Technical editor

Kire Zafirov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

- Сашка Јовановска, Натка Алаџозовска**
ЗАСТАПЕНОСТ НА ГРАМАТИЧКИТЕ ФОРМИ ВО
УЧЕБНИКОТ WELCOME 2 ОД ЕЛИЗАБЕТ ГРЕЈ И
ВИРѢИНИЈА ЕВАНС
Sashka Jovanovska, Natka Jankova Alagjovska
REPRESENTATION OF GRAMMAR FORMS IN THE
TEXTBOOK WELCOME 2 BY ELIZABETH GRAY
AND VIRGINIA EVANS 9
- Марица Тасевска**
ТРИТЕ ФАЗИ НА ЈАЗИЧНИОТ ИЗРАЗ
Marica Tasevska
THREE PHASES OF LANGUAGE EXPRESSION 19

Култура

- Марија Леонтиќ**
ПРИДОНЕСОТ НА АРИФ СТАРОВА ЗА ПРОНАОЃАЊЕТО И
ПРЕВЕДУВАЊЕТО НА БИТОЛСКИТЕ СИЦИЛИИ ОД
ОСМАНЛИСКИОТ ПЕРИОД
Marija Leontik
THE CONTRIBUTION OF ARIF STAROVA FOR FINDING AND
TRANSLATING THE BITOLA'S OTTOMAN REGISTERS
FROM THE OTTOMAN PERIOD 29
- Tatjana Vukelic**
BLACK VERNACULAR TRADITION AND FOLKLORE 45

Книжевност

- Весна Кожинкова**
БАЛКАНСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ ХРОНОТОП
ВО СОВРЕМЕНАТА ПОСТКОЛОНИЈАЛНА КРИТИКА
Vesna Kozhinkova
THE BALKAN AND MACEDONIAN CHRONOTOPE
IN MODERN POSTCOLONIAL CRITICISM 57
- Natalija Pop-Zarjeva, Krste Plev**
COLERIDGE: THE WORLD AND THE MORAL OF
THE RIME OF THE ANCIENT MARINER 69

Фатмине Вејсели

УЛОГАТА НА СЕСТРАТА ВО СЕМЕЈНОТО РИВАЛСТВО ВО
ДРАМАТА ЧИСТИЛИШТЕ ВО ИНГОЛШТАД
ОД МАРИЛУИЗЕ ФЛАЈСЕР

Fatmire Vejseli

THE ROLE OF THE SISTER IN THE FAMILY RIVALRY IN
THE DRAMA PURGATORY IN INGOLSTADT

BY MARILUISE FLEISER..... 79

Мерал Шехаби-Весели, Лулјета Адили-Челику, Фатмине Вејсели

КНИЖЕВНОТО ТВОРЕШТВО НА РУМИ КАКО ИНТЕРТЕКСТ
НА ПОЕЗИЈАТА НА ФРАШЕРИ

Meral Shehabi-Veseli, Luljeta Adili-Cheliku, Fatmire Vejseli

RUMI'S LITERARY WORKS AS AN INTERTEXT

OF FRASHER'S POEMS..... 89

ЗАСТАПЕНОСТ НА ГРАМАТИЧКИТЕ ФОРМИ ВО УЧЕБНИКОТ *WELCOME 2* ОД ЕЛИЗАБЕТ ГРЕЈ И ВИРЏИНИЈА ЕВАНС

Сашка Јовановска¹, Натка Јанкова Алаѓозовска²

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
saska.jovanovska@ugd.edu.mk

² Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
natka.alagozovska@ugd.edu.mk

Апстракт: Овој труд ги истражува правилните решенија во поучувањето на граматичките структури од наставникот и во нивното изучување од учениците. Цел на ова истражување се граматичките структури во учебникот *Welcome 2*, Elizabeth Gray, Virginia Evans – Express Publishing, 2001 претставени преку морфолошки приказ на менливите и неменливите зборови, и тоа: именки, заменки, придавки, броеви, глаголи, прилози, предлози и сврзници. Иако е граматиката структуриран систем, постојат голем број исклучоци.

Клучни зборови: *граматика, јазик, учебник, морфолошки приказ, граматички форми, застапеност*

REPRESENTATION OF GRAMMAR FORMS IN THE TEXTBOOK *WELCOME 2* BY ELIZABETH GRAY AND VIRGINIA EVANS

Sashka Jovanovska¹, Natka Jankova Alagjozovska²

¹ Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Stip
saska.jovanovska@ugd.edu.mk

² Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Stip
natka.alagozovska@ugd.edu.mk

Abstract: This paper explores the feasible solutions in teaching grammatical structures by the teacher and in their learning by students. The aim of this research is the grammatical structures in the textbook *Welcome 2*, Elizabeth Gray, Virginia Evans - Express Publishing, 2001 presented through the morphological representation of changeable and unchangeable words, namely: nouns, pronouns, adjectives, numbers, verbs, adverbs, prepositions and conjunctions. Although grammar is a structured system, there are a number of exceptions.

Keywords: *grammar, language, textbook, morphological presentation, grammatical forms, representation.*

Вовед

Одличното познавање на граматиката на јазикот претставува огромна предност. Наставникот кој поучува јазик треба на индивидуален начин своето знаење да им го пренесе на учениците. Сепак, овој процес, во голема мера, е под влијание на различни пристапи во наставата. Од одлуката на наставникот за изборот на соодветните пристапи во поучувањето на граматиката, зависи и подобрувањето или влошувањето на образовната практика при изучување на јазик.

Во овој труд се прави обид да се даде една сеопфатна слика за изучувањето на граматичките структури преку морфолошки преглед на менливите и неменливите зборови и зборовни групи, и тоа: именки, заменки, придавки, броеви, глаголи, прилози, предлози и сврзници. Наставните пристапи се од голема важност и тие се под влијание на разни граматички парадигми во наставата по англиски јазик, како и под влијание на основните теории за конгнитивните процеси.

Детален преглед за застапеност на граматичките форми во учебникот *Welcome 2*, Elizabeth Gray, Virginia Evans – Express Publishing, 2001.

Welcome, Elizabeth Gray, Virginia Evans се серија од учебници 1, 2 и 3 за изучување на англиски јазик на основно (базично) ниво, применети во предметната настава во основното деветгодишно образование во Република Северна Македонија. *Welcome 2* е учебник кој се користи за учениците полесно да ги совладаат употребата на јазикот во реални ситуации, употребата на англиската граматика, вокабуларот и изговорот. *Welcome 2* има за цел да ги развие кај учениците сите јазични вештини пишување, читање, слушање и зборување. Во табела 1 е презентираан учебникот според наставните целини во кои се изразени граматичките структури.

Табеларно презентирање на граматичките содржини од учебникот Welcome 2							
Реден број	Наставни целини	Грамматички структури					
1	<u>Welcome back!</u>	употреба на формите од глаголот "to be" (I am/You are/He is ...) во Present Simple Tense	употреба на описни придојки (dark hair; long nose) What's Manuel like, He's tall and slim. He's got dark hair and ...	have / has			
2	<u>Number six, Hill Street!</u>	употреба на безличните глаголки форми there is и there are	употреба на предметни заменици (me, you, him, her, it, us, you, them)	употреба на присвојни заменици (mine, yours, his, hers, ours, yours, theirs)	Opposite/next to/between		
3	<u>Trick or treat!</u>	Can Can I open the window, Yes, of course/Sorry, no	Present Continuous Tense				
4	<u>A very special day!</u>	употреба на показни заменици this, that, these, those	употреба на редни броеви (first, second, third, fourth, fifth, sixth, seventh,...)	употреба на предлозите on, in, at при исказување време			
5	<u>At the market!</u>	употреба на неопределен член a/an и на прилогот some во функција на исказување количина	употреба на безличните форми there is и there are	бројни и небројни именки	исказување правилна множина кај именките (pineapple pineapples, bus buses)	исказување неправилна множина кај именките (child children, person people)	употреба на Present Simple Tense во кратки изреци
6	<u>I don't like Science! It's boring</u>	употреба на Present Simple Tense за исказување дејства кои се случуваат вообичаено и кои се повторуваат (I play basketball every Sunday)	употреба на предлозите in, on, at за исказување време (In the morning, at two o'clock, on Wednesdays)	исказување на зачестеност на вршењето на глаголското дејство во Present Simple Tense со употреба на прилозите always, never, usually, sometimes (They never drink coffee in the morning. They usually drink tea for breakfast.)	употреба на Present Simple Tense	прилози за зачестеност	
7	<u>I want to be a firefighter!</u>	Present simple & Present Continuous					

8	<u>Cows are fatter than goats!</u>	Компаратив						
9	<u>I've got a sore throat!</u>	употреба на модалниот глагол <i>must</i> за искажување наредби и забрана (You <i>must</i> be quiet! You <i>mustn't</i> drink cold water.)	употреба на модалните глаголи <i>must/mustn't</i> и <i>should/shouldn't</i> за искажување забрана, обврски и сугестии	<i>You should take on aspirin.</i> <i>You must be quiet!</i> <i>You mustn't run</i>				
10	<u>I was a happy baby!</u>	употреба на формите од глаголот "to be" (I <i>am</i> /You <i>are</i> /He is ...) во <i>Past Simple Tense</i>	<i>What was she like when she was a baby,</i> <i>She was very noisy</i>	<i>There was/were -</i> <i>There wasn't/weren't</i>				
11	<u>What happened to you?</u>	<i>Past simple - Questions</i>	Did you tidy your room? Yes, I did/No, I didn't.					
12	<u>Cavemen and dinosaurs!</u>	<i>Past simple</i> неправилни глаголи						
13	<u>Fun food!</u>	How much/many/Not much/many/A lot (of) Some/Any						
14	<u>We're going to go camping!</u>	going to за црно време						

табела 1

Во наставната целина бр. 1, односно во *Welcome back!*, ученикот има за задача да го разбере значењето на лексичките единици, да ги репродуцира и да ги употребува во соодветни говорни ситуации (област: секојдневни активности и обврски). Исто така, треба да ја препознава, разбира и употребува формата на *Present Simple Tense* во потврдна и прашална форма.

Од граматичките структури треба да се препознаваат описните придавки при давање опис на лице или предмет (*I'm tall and slim, I've got long dark hair and green eyes*) и соодветно да се применуваат формите на глаголите *СУМ* и *ИМА* во *Present Simple Tense* (*I'm from Spain, I've got a big dog*).

Во оваа целина, ученикот треба да може да води едноставна комуникација во соодветни говорни ситуации со примена на јазичните функции на ова ниво на изучување на јазикот, односно блиски до неговата возраст (модел за културно однесување, искажување секојдневни обврски, искажување планови, искажување хоби и интереси, поставување прашања).

Целта на оваа наставна единица е да го оспособи ученикот да го разбере значењето на лексичките единици, на едноставни куси искази и на основните намери на својот соговорник. Исто така, целта е да помогне ученикот правилно

да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни куси искази, предвидени за ова ниво на изучување на јазикот, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури (секојдневни обврски и активности).

Во втората наставна целина, *Number six, Hill Street!*, треба да се разбере значењето на вокабуларот, да се репродуцираат зборовите и да се употребуваат во соодветни говорни ситуации. Посебен фокус е ставен кон разбирање, вежбање и правилно употребување на безличните глаголски форми *there is* и *there are* (There's a hotel in Hill Street, There are two houses in Hill Street).

Во оваа наставна целина, ученикот треба да може да ги разбере и правилно да ги употребува предметните заменки (Play with us!) и да може да ги усвои и правилно да ги употребува присвојните заменки при искажување присвојност (This bike is hers).

Исто така, ученикот се оспособува да даде инструкции како да се стигне до одредена локација со правилна употреба на предлозите, да може да праша и да одговори на прашање за местоположбата на одреден објект и да може да води едноставна комуникација во одредени ситуации (да праша и да одговори каде е одредена локација на некој објект), како и да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни искази, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури.

Во третата настава целина, *Trick or treat!*, треба да се разбере значењето на вокабуларот, правилно да се репродуцираат зборовите и да се употребуваат во соодветни говорни ситуации, преку кои треба да го разбере, вежба и правилно да го употребува модалниот глагол *can* за искажување учтиво барање.

Исто така, пожелно е учениците да се потсетат на зборовите со кои се именуваат објекти во градот, да се запознаат со правилното однесување на раскрсница и со сообраќајните правила и да се запознаат со други култури (честитање на новогодишните и божиќните празници).

Во оваа наставната целина, како задача се јавува и можноста да се води едноставна комуникација во одредени ситуации (ученикот да праша и да одговори на *wh*-прашања) и да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни искази, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури.

Во четвртата наставна целина, *A very special day!*, учениците се упатуваат кон разбирање на значењето на вокабуларот и репродуцирање на зборовите за да ги употребуваат во соодветни говорни ситуации. Ученикот треба да ги разбере, вежба и правилно да ги употребува показните заменки *this, that, these* и *those* (This is my book, That's your shirt), во зависност од оддалеченоста на предметот, објектот или лицето од оној кој зборува и да може да се потсети на зборовите со кои се именуваат членовите во една фамилија (uncle, aunt, cousin,..). Понатаму, сеопфатно да може да ги искаже основните математички функции (Seven minus

three equals four), да може да ги употреби редните броеви при искажување на датуми и да се потсети на месеците во една година (My birthday is on the 10th of August).

Како задача се јавува и потребата ученикот да може да води едноставна комуникација во одредени ситуации (да праша и да одговори на *wh*-прашања) и да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни искази, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури.

Петтата наставна целина, *At the market!*, укажува на можноста да се разбере значењето на вокабуларот, да се репродуцираат зборовите и да се употребуваат во соодветни говорни ситуации. Исто така, да може да се разликуваат бројни именки (apple, orange, coconut...) од небројни именки (meat, flour, bread...) и да се праша за количина, со употреба на прашалните зборови *How many?* и *How much?*.

Ученикот, во оваа наставна целина, треба да ги разбере, вежба и правилно да ги употребува неопределениот член *a/an* и прилогот *some* за искажување количина (There is a pineapple, There is an orange, There is some cola), да може да се потсети на зборовите со кои се именува некој вид храна (milk, orange, flour, meat...) и да може да ги употреби именките во множина со соодветни граматички структури (There are four knives, There are two children.) Исто така, ученикот треба да искаже здрави навики, како да се зачува природата, да може да води едноставна комуникација во одредени ситуации (да праша и да одговори на прашања) и да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни искази, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури.

Во шестата наставна целина, *I don't like Science! It's boring*, ученикот има за задача да го разбере значењето на вокабуларот, да ги репродуцира зборовите и да ги употребува во соодветни говорни ситуации. Исто така, ученикот треба да ги разликува формите на глаголот во Present Simple Tense и правилно да ги употребува во реченица (I don't work on Sundays, He doesn't go to school on Saturdays), притоа искажувајќи определено време. Целта на наставната единица е ученикот да ги вежба зборовите со кои се именуваат наставните предмети (Art, History, Science...), да искаже допаѓање или недопаѓање со употреба на глаголот like (Do you like History? Yes, I like History! It's interesting!), да може да се потсети на употребата на предлозите *in, on, at* за искажување на временски термини (in the morning, on Saturdays, at noon), како и да може да искаже точно време (It's a quarter past five, It's twenty to four).

Ученикот треба и правилно да ги употреби прилозите за зачестеност *never, always, sometimes, usually* во едноставни реченици во кои глаголското дејство се одвива во сегашно просто време (I never drink coffee in the morning).

Седмата наставна целина, *I want to be a firefighter!*, има цел да се разбере значењето на вокабуларот, да се репродуцираат зборовите и да се употребуваат

во соодветни говорни ситуации со усвојување на модалните глаголи *must* и *should* и нивната употреба. Следствено, ученикот треба да искаже лично мислење, да даде идеи и сугестии со модалниот глагол *should* (You should take off your boots!) и да искаже забрана или наредба со модалниот глагол *must* (You must take your medicine!). Понатаму, да искаже здравствени тегоби (I've got a sore throat!) и да може да прочита кратки реченици или краток текст со веќе познати зборови.

Ученикот треба да се оспособи води едноставна комуникација во одредени ситуации (да праша и да одговори на прашања) и да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни искази, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури.

Во осмата наставна целина, *Cows are fatter than goats!*, поставените цели се: ученикот да се потсети на безличните форми *there is/there are* и правилно да ги употребува во реченица (There is a big supermarket in my town, There are a lot of small shops here). Исто така, да ги вежба зборовите со кои се именуваат објекти во еден град кои се среќаваат во секојдневниот живот (butcher's, museum, hospital...), да може да води едноставна комуникација во одредени ситуации (да праша и да одговори на поставено прашање) и да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни искази, во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури.

Деветтата наставна целина, *I've e got a sore throat!*, укажува на правилната употреба на модалниот глагол *must* за искажување наредби и забрана (You must be quiet! You mustn't drink cold water) и на правилна употреба на модалните глаголи *must/mustn't* и *should/ shouldn't* за искажување забрана, обврски и сугестии (You should take on aspirin, You must be quiet/You mustn't run).

Во десеттата наставна единица, *I was a happy baby!*, ученикот се сретнува со правилна употреба на формите од глаголот *to be* (I am/You are/He is...) во Past Simple Tense (What was she like when she was a baby, She was very noisy) и со правилна употреба на (There was/were – There wasn't/weren't).

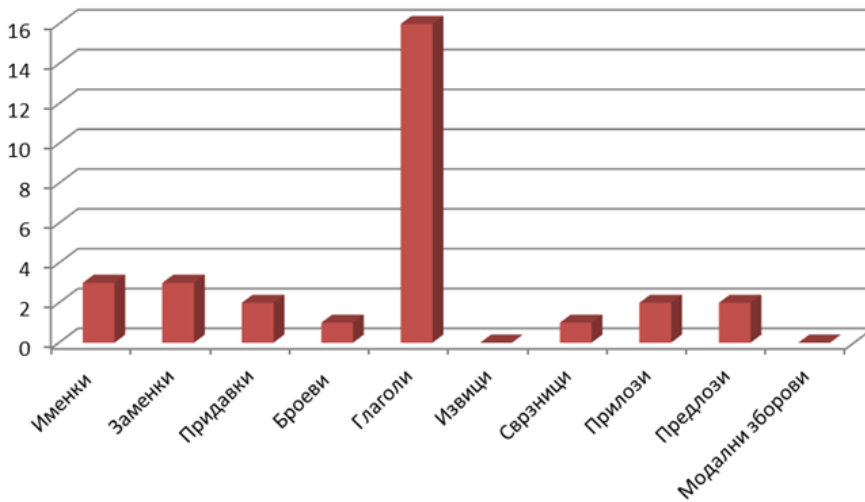
Единаесеттата наставна единица, *What happened to you?*, е посветена на минатото време со цел ученикот да може правилно да ги употребува формите од глаголите во Past simple – Questions (Did you tidy your room? Yes, I did/No, I didn't).

Дванаесеттата наставна единица, *Caveman and dinosaurs!*, е посветена на минатото време и неправилните глаголи.

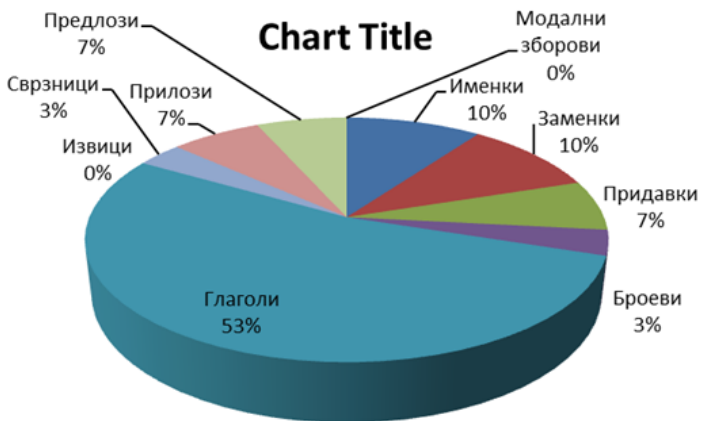
Fun food! е тринаесеттата наставна единица во која учениците учат за *How much/many/Not much/many/A lot (of) Some/Any*.

We're going to go camping! е четиртнаесеттата последна наставна единица од учебникот и е посветена на *going to* за идно време.

Во продолжение следат графичкиот приказ 1 и статистичкиот приказ 1 на застапеноста на граматичките форми во учебникот за петто одделение *Welcome 2*.

Граѓамаќа приказ 1

Статистички приказ 1

Заклучок

Изучувањето на јазик како втор немајчин јазик е многу специфична дејност. Целиот процес зависи од многу компоненти. Посебниот пристап кон граѓамаќакиот дел од овој процес води кон многу значајни вештини и вредности кои треба да ги поседуваат и наставникот и ученикот.

Прво, детално е направен преглед на морфолошкиот аспект на граѓамаќаките структури во учебникот *Welcome 2*, Elizabeth Gray, Virginia Evans – Express Publishing, 2001 (намерно избран) и забележавме дека нивната застапеност

е на солидно ниво. Но, сепак, може да постои опција за дополнување во објаснувањата и вежбите кои се дадени во учебниците.

Второ, целокупниот процес на изучување на наставниот материјал зависи и од спремноста и мотивираноста на наставникот во однос на тоа како ќе успее да ја предаде наставната единица и колку таа ќе биде разбрана и применета од учениците.

Секогаш треба да се најде начин да се олесни и упрости процесот на изучување на граматичките форми и да се мотивираат учениците за да на полесен начин го примат знаењето. Воедно, постојано има новитети во модерната едукација, па освен стимулирање на ученикот за учење на јазик, постои и олеснителен дел за наставникот во подготовката на час за изучување на граматичките структури. Такви помагала во современата едукација се паметните табли и интерактивните компакт-дискови со материјали, во кои преку игра, видеозапис и вежби, учењето на англискиот јазик е многу полесен и помотивирачки процес.

Користена литература:

Интернет

1. Наставна програма по англиски јазик за петто одделение. (2020). Скопје: БРО. Преземена од https://www.bro.gov.mk/wp-content/uploads/2020/02/Nastavna_programa-Angliski_jazik-V_odd.pdf, 28.4.2022.

На кирилица

2. Кепески, К. (1946). *Македонска граматика*. Скопје: Државно книгоиздателство на Македонија.
3. Бојковска, С. Пандев, Д., Минова-Ѓуркова, Л., Цветковски, Ж. (2000). *Македонски јазик за средно образование*. Скопје: Просветно дело.
4. Пандев, Д. (2006). *Основни поими на науката за јазикот. Авторизирани предавања*. Скопје: Филолошки факултет „Б. Конески“.
5. Мургоски, З. (1994). *Грамматика на англискиот јазик за македонски ученици*. Скопје: Народна универзитетска библиотека „Климет Охридски“.
6. Хлебац, Б. (1993). *Грамматика на англискиот јазик за средни училишта*. Скопје: Просветно дело.

На латиница

7. Allen, J. P. V., Corder, S. P. (eds.). (1975) *The Edinburgh Course in Applied Linguistics*. vol. 2, pp. 1–15. Oxford: OUP.
8. Brown, H. (2000) *Principles of language learning and teaching* (4th ed.). New York: Cambridge University Press.
9. Cameron, D. (2001) *The Teacher's Guide to Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

10. Ellis, R. (Speech Notes). Options in grammar teaching. Retrieved link November 30, 2005. *ELT Journal* 46(2), pp. 160–171.
11. Hewings, M. (1999) *Advanced grammar in use*. Cambridge: Cambridge University Press.
12. Hornby, A. S. (2000) *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. 6th edition. Oxford: Oxford University Press.
13. Hutchinson, Tom. (2009) *Project 5. 3rd. Edition*. Oxford: Oxford University Press.
14. Janusheva, V. and Jurukovska, J. (2015) Големата (малата) буква во пишаната практика на македонскиот стандарден јазик (поими од областа на образованието) *International journal Philological Studies, Vol. XIII*, pp. 267–282. Belgrade: Institute of literature and art.
15. Noonan, F. (2004) Teaching ESL students to notice grammar. *The Internet TESL Journal* 10(7). Retrieved November 30, 2005 from <http://iteslj.org/Techniques/Noonan-Noticing.html>.
16. Petkovska, V. (2014) Participation of ESP Students in Teaching Materials Design as a factor of Motivation. *International journal TEACHER, vol.6*, pp. 63–67. Bitola: Faculty of Education.
17. Petrovska, I. (2013) Teaching politeness strategies to advanced students in ESP courses. *GLOBAL CHALLENGE International Journal of Linguistics, Literature and Translation, vol. I, issue 2*.
18. Richards, J. (2002) 30 years of TEFL/TESL: A personal reflection. *RELC Journal* 33(2), pp. 1–35.
19. Thomson, A., Martinet, A. (1995) *A practical English grammar*. Oxford: Oxford University Press.
20. Thornbury, S. (1999) *How to teach grammar*. Harlow, Essex: Pearson Education Limited.
21. Thornbury, S. (1999) *How to Teach Grammar*. Harlow: Pearson Education Ltd.
22. Ur, P. (1999). *Grammar practice activities: A practical guide for teachers* (12th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
23. Ur, P. (1998) *Grammar Practice Activities. A Practical Guide for Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
24. Widodo, H. (2004) Kemampuan mahasiswa Bahasa Inggris dalam menganalisis kalimat bahasa Inggris. *Fenomena, 3(2)*, s. 27–38. Wishon, G., Burks, J. (1980) *Let's write English*. New York: Litton Educational Publishing, Inc.